

หลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

Good Governance for Quality Development and Efficiency in Educational
Administration in Private Universities in TheNorthern

Corresponding author¹,

ratchanok_nok1970@hotmail.co.th¹

รัตน์ชนก พรหมณ์ศิริ¹ และ กฤษณ์ ภูริพงษ์²

Ratchanok Phramsiri¹ and Kris Phureepong²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือและ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือจำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่า t-test ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=0.23) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ รายงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะและความต้องการสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลสำเร็จในสถานศึกษา คือ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม และ 3) ผู้บริหารต้องสามารถขจัดความขัดแย้ง และความเสี่ยงด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างทันที่

คำสำคัญ :

หลักธรรมาภิบาลคุณภาพและประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

ABSTRACT

This research aims 1) to study the opinion of personnel about using good governance in the development of quality and efficiency of educational administration in private universities in the northern

¹สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

²สาขารัฐประศาสนศาสตร์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

2) to compare the opinion of personnel on the use of good governance in the development of quality and effectiveness of educational administration in private universities in the northern and 3) to offer guideline on the use of good governance in the development of quality and efficiency of educational administration in private universities in the northern .The samples include academic staffs and support staffs in private universities in the northern amount of 317 persons was used for data collection, including five scales used in the statistical analysis of the data, including mean, standard deviation, frequency, percentage and t-test. The results showed that the samples have opinion that administrators have adopted good governance principles to improve the quality and efficiency of educational administration in private universities in the northern overall 6 aspects were at high level ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=0.23). Comparison of the sample by gender, with the administration applying good governance in the development of quality and effectiveness of educational administration in private universities in the northern. The top overall No difference was statistically significant at the .05 level female with an average of males.The recommendation and the ultimate need of the sample to implement good governance in universities is that administrators must be 1) visionary and able to keep pace with change management 2) moral and fair. And 3) able to eliminate conflict and risks accurate with the organization.

Keywords : Good Governance, Quality, Efficiency, Educational Administration, Private Universities in The Northern

บทนำ

หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางในการบริหารที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบแบบแผนในหลายระดับ เริ่มต้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 (บรรดาศักดิ์ อูวรรณโน 2542 อ้างอิงใน จำนง นาหนองดุม. 2550: 2) ต่อมารัฐบาลได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2546 หน่วยงานระดับรองได้ประกาศหลักการการนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553) ได้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา โดยสถานบันอุดมศึกษาเป็นองค์คณะบุคคลซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการควบคุม กำกับ ดูแลกิจการ โดยทั่วไปของสถานบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะการวางนโยบายการบริหารและพัฒนาสถานบัน การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับกิจการต่างๆ ของสถานบัน ตลอดจนอำนาจในการอนุมัติ อนุญาต ต่างๆ จึงเป็นองค์คณะบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของสถานบันอุดมศึกษา และช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การบริหารกิจการของสถานบันอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถก้าวไปสู่การแข่งขันในระดับชาติและระดับนานาชาติได้อย่างเข้มแข็ง

มหาวิทยาลัยเอกชนในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 7 แห่ง ซึ่งจำแนกตามจังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ คือมหาวิทยาลัยพายัพ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นจังหวัดลำปาง คือมหาวิทยาลัยเนชั่น จังหวัดพิษณุโลก คือ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก และจังหวัดนครสวรรค์ คือ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลางซึ่งการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่ดีทั้งในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน จะมุ่งเน้นการ

ดำเนินงานตามพันธกิจ 4 ด้าน ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งภารกิจสำคัญอีก 2 ด้านคือ กิจการนักศึกษา และการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และใน ส่วนของบทบาทหน้าที่และภารกิจของผู้บริหารในการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัย เอกชนนั้น มีความแตกต่างกันในเชิงกฎหมายที่ใช้ควบคุม และแนวทางการควบคุมมาตรฐานวิชาการ โดยมหาวิทยาลัย ของรัฐดำเนินการภายใต้กฎหมายจัดตั้งของตนเอง มีรัฐลงทุนให้ทั้งในเรื่องที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง สามารถควบคุม มาตรฐานทางวิชาการของตนเองได้ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานที่ส่วนกลางกำหนด ในขณะที่มหาวิทยาลัยเอกชนต้อง ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติอุดมศึกษาเอกชน การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนัก คณะกรรมการอุดมศึกษา ต้องลงทุนด้วยตนเอง และไม่มีโอกาสในการคัดเลือกนักศึกษาเหมือนอุดมศึกษาของรัฐ ต้อง บริหารงานงบประมาณอย่างเหมาะสมเพราะต้องคำนึงถึงการลงทุนระยะยาว (ณรงค์ อยู่ถนอม. 2554) ดังนั้นการบริหารจัด การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาควรมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน มีการปกครองตนเองเพื่อให้สามารถปฏิบัติ ภารกิจหลัก คือ การสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่มีความเป็นอิสระในการดำเนินภารกิจก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานด้วยคือ มีการตรวจสอบและการ ประเมินการดำเนินภารกิจควบคู่กันไป มีโครงสร้างงานที่ดี มีการกำกับดูแลตรวจสอบได้ มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสแบบ ธรรมาภิบาลทั้งในส่วนการบริหารงานบุคคล งานการเงิน และงานวิชาการที่เป็นการเฉพาะส่วนของแต่ละสถาบัน ซึ่งถ้า หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ใช้หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาดำเนินการบริหารงานอย่าง จริงจังก็อาจส่งผลให้สถานศึกษาไม่สามารถบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์รวมทั้งไม่สามารถแข่งขันกับ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและนานาชาติได้ (ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. 2552)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำหลัก ธรรมมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อ จะได้นำผลการวิจัยไปนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหาร จัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

ขอบเขตการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการดำเนินงานวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ได้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ ภาคเหนือทั้ง 7 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1,784 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2559) ได้แก่

1.1 มหาวิทยาลัยพิษณุโลก ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 93 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 21 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 114 คน

1.2 มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 78 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 41 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 119 คน

1.3 มหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 43 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 46 คน

1.4 มหาวิทยาลัยเนชั่นจังหวัดลำปาง ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 79 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 52 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 131 คน

1.5 มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 476 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 449 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 895 คน

1.6 มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 205 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 118 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 323 คน

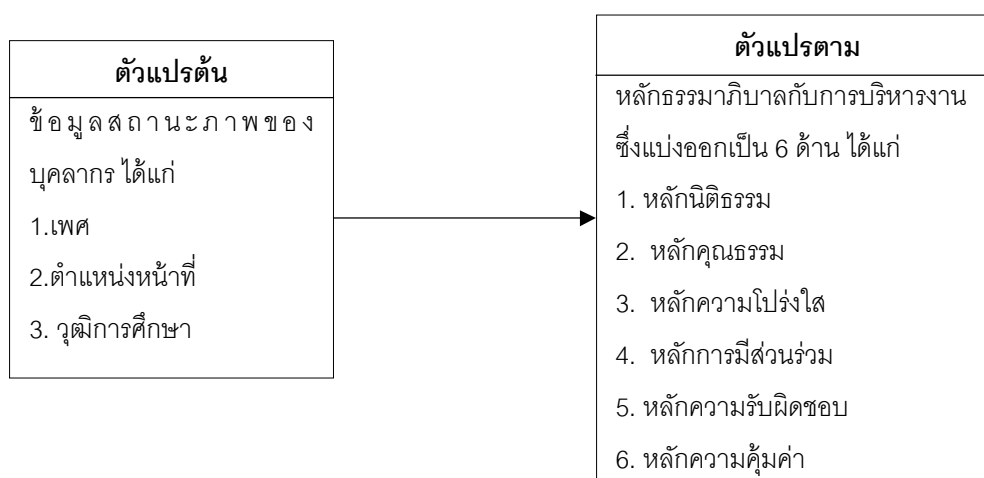
1.7 มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 107 คน และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 49 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 156 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ ทั้ง 7 แห่ง โดยใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด. หน้า 43) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Method) ได้จำนวนทั้งสิ้น 317 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า(กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 71-77)

โดยการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือเป็นแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งหน้าที่และวุฒิการศึกษา ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ(Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้านโดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของไลเคอร์ท มี 5 ระดับความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด. 2542 : 69-71)ดังนี้

5 หมายถึง มีการนำมาปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการนำมาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการนำมาปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการนำมาปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการนำมาปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ สามารถอธิบายขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยแบ่งได้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารต่างๆ ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
2. สร้างแบบสอบถามที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของเนื้อหาการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ
3. นำโครงร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้แก่ 1) รศ.ดร.สมคิด ศรีสิงห์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารรัฐกิจ 2) รศ.ดร. อำนวยพร สุนทรสมัยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และ 3) ผศ.ดร.ศิริศักดิ์ รัชชศานติผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
4. หลังจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00
5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.7944
7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้วางแผนและดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเรื่องหลักสูตรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือแบ่งออกได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยกับบุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือทั้ง 7 แห่ง
2. จัดส่งแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลการนำหลักสูตรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ ไปยังบุคลากรสายวิชาการและบุคลากรสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือทั้ง 7 แห่ง
3. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้อง แล้วเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และแปลผลงานวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยเรื่องหลักสูตรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนของมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 7 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 317 คน เกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศชาย จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 เพศหญิง จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 และเป็นบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7 ปริญญาโท จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 ปริญญาเอก จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการนำหลักสูตรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือโดยภาพรวม

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.89 (2)	0.30	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.85	0.27	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.87 (3)	0.27	มาก
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.79	0.28	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.82	0.25	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.90 (1)	0.26	มาก
รวม	3.85	0.23	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=0.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D.=0.26) รองลงมา คือด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D.= 0.30) และด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.27) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ โดยสรุปรายชื่อ

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
ด้านหลักความคุ้มค่า			
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.94	0.62	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับระบบติดตามประเมินผลงาน พร้อมประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบ	3.92	0.61	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรในสถานศึกษารักษาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน	3.89	0.59	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่างๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า	3.84	0.57	มาก
ด้านหลักนิติธรรม			
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษาให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและสังคม	3.92	0.64	มาก
6. ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม	3.91	0.61	มาก
7. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็ว ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน	3.90	0.62	มาก
8. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่องกฎหมายระเบียบข้อบังคับ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคมส่วนรวม	3.83	0.60	มาก

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{x}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักความโปร่งใส			
9. ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของประชาชนที่มีต่อสถานศึกษา	3.92	0.63	มาก
10. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีระบบการประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอก	3.90	0.60	มาก
11. ผู้บริหารสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษารับรู้ถึงขั้นตอนและวิธีการที่จะติดต่องานและสามารถตรวจสอบการทำงานได้	3.87	0.61	มาก
12. สถานศึกษามีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน	3.80	0.59	มาก
ด้านหลักคุณธรรม			
13. ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม และทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต	3.88	0.64	มาก
14. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรมและมีการนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ	3.86	0.61	มาก
15. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคลากร	3.84	0.60	มาก
16. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้รณรงค์ให้สังคมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแกโดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า รวมถึงการยอมรับ เชิดชูเกียรติ และการส่งเสริมหรือกระตุ้นในรูปแบบต่างๆ	3.81	0.60	มาก
ด้านหลักความรับผิดชอบ			
17. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน	3.85	0.61	มาก
18. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้มีความสามารถโดยการให้รางวัลและลงโทษที่เหมาะสม	3.82	0.60	มาก
19. ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งมั่นและตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	3.81	0.61	มาก
20. ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองโดยใช้การยอมรับ	3.80	0.61	มาก

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
ด้านหลักการมีส่วนร่วม			
21. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.81	0.60	มาก
22. ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนได้รับทราบ	3.80	0.62	มาก
23. ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษา	3.79	0.58	มาก
24.. ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมาย	3.77	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ในทุกข้อคำถามอยู่ในระดับมาก โดยสามารถสรุปความคิดเห็นว่าของบุคลากรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดในแต่ละด้านของการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้ 1) ด้านหลักความคุ้มค่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.62) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่างๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.84$, S.D.=0.57) 2) ด้านหลักนิติธรรมค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการตรากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษาให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและสังคม ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=0.64) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่องกฎหมายระเบียบข้อบังคับ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคมส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.83$, S.D.=0.60) 3) ด้านหลักความโปร่งใสค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของประชาชนที่มีต่อสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.92$, S.D.=0.63) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 3.80$, S.D.=0.59) 4) ด้านหลักคุณธรรมค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษายึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม และทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=0.64) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรได้รณรงค์ให้สังคมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแกโดยผู้มีอำนาจเหนือกว่า รวมถึงการยอมรับ เชิดชูเกียรติ และการส่งเสริมหรือกระตุ้นในรูปแบบต่างๆ ($\bar{X} = 3.81$, S.D.=0.60) 5) ด้านหลักความรับผิดชอบค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมให้บุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน ($\bar{X} = 3.85$, S.D.=0.61) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความรับผิดชอบของตนเองโดยใช้การยอมรับ ($\bar{X} = 3.80$, S.D.=0.61) และ 6) ด้านหลักการมีส่วนร่วมค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการทำงานสู่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.81$, S.D.=0.60) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษากระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 3.77$, S.D.=0.59)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

ที่	การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	ชาย		หญิง		t	p
		\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1	ด้านหลักนิติธรรม	3.87	0.32	3.91	0.30	.510	.514
2	ด้านหลักคุณธรรม	3.85	0.27	3.84	0.28	.107	.740
3	ด้านหลักความโปร่งใส	3.88	0.26	3.85	0.28	.712	.146
4	ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.77	0.29	3.81	0.27	.576	.670
5	ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.84	0.27	3.80	0.25	.991	.345
6	ด้านหลักความคุ้มค่า	3.88	0.28	3.91	0.26	.396	.276
	รวม	3.85	0.17	3.85	0.17	.534	.610

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ รายด้านในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับเพศชาย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือจากกลุ่มตัวอย่างสามารถสรุปได้ดังนี้

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1	ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง	28	25.7
2	ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม	24	22.0
3	ผู้บริหารต้องสามารถขจัดความขัดแย้ง และความเสียด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างทันท่วงที	22	20.2
4	ผู้บริหารต้องมีความสามารถใจการตัดสินใจอย่างมีระบบ ชับไว และผลจากการตัดสินใจเป็นสิ่งที่บุคลากรและสังคมยอมรับได้	19	17.4
5	ผู้บริหารต้องมีความสามารถใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี	16	14.7
	รวม	109	100.0

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือสามารถอภิปรายผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับสูงที่สุด และเมื่อพิจารณารายชื่อในด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มุ่งเน้นในการบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อยู่ในระดับสูงที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. 2552) ซึ่งศึกษาวิจัยพบว่า หลักความคุ้มค่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานแบบธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยตรงคือให้มีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า และร่วมกันพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ให้ใช้ได้ยาวนาน และผลการวิจัยยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าคุณภาพของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับต่ำที่สุด และเมื่อพิจารณารายชื่อในด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับต่ำที่สุด ซึ่งการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษานับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยนำพาองค์กรให้ไปสู่ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ และในทางกลับกันหากไม่มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานก็อาจส่งผลเสียต่อองค์กร ดังนั้นการกระจายอำนาจในการบริหารงานจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังผลที่ได้จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาโครงสร้างและอำนาจหน้าที่เพื่อการกระจายการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (กานดา ตันทพันธ์. 2545 : 146) ซึ่งพบว่า ปัญหาการขาดการกระจายอำนาจและขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นจึงควรมุ่งเน้นการใช้ชุมชนเป็นฐานจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และตรงกับความต้องการของชุมชน รวมทั้งควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจการบริหารงานวิชาการ ควรพัฒนาอาจารย์และบุคลากรทุกระดับในองค์กรให้พร้อมต่อการรองรับการกระจายอำนาจ และส่วนกลางควรทำหน้าที่ด้านนโยบาย ควบคุม ตรวจสอบให้คำแนะนำในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจในการบริหารจัดการอย่างอิสระในด้านงานบุคคลและงบประมาณ และในงานวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์ (หริสา ยงวรรณกร. 2555) ก็ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารจัดการศึกษาโดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมและกระจายอำนาจ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศที่มีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ รายด้านในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเนื่องมาจากบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ ทั้งเพศชายและเพศหญิงส่วนใหญ่ต่างก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าผู้บริหารมหาวิทยาลัยของตนมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาครบทั้ง 6 ด้าน ในระดับมาก อย่างทั่วถึงกัน โดยไม่ได้มีการเลือกปฏิบัติให้กับบุคลากรเพศใดเพศหนึ่งเป็นกรณีพิเศษซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 (ณรงค์ บำรุงวงศ์ และจินฉัตร ปะโคทัง.2558)ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่กำหนดไว้สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากเพศมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารทั้งนี้ เพศหญิงหรือเพศชายต่างก็ต้องการให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือตามหลักการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน

ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้ผู้บริหารได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ให้เกิดผลสำเร็จในสถานศึกษา ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์และสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้มีคุณธรรมและมีความยุติธรรม และ 3) ผู้บริหารต้องสามารถจัดการความขัดแย้ง และความเสียด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กรได้อย่างทันท่วงทีซึ่งผลการวิจัยนี้ มีความสอดคล้องกับการที่คุรุสภาได้ออกข้อบังคับว่าด้วยวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรมไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง ยึดระบบคุณธรรมเป็นที่ตั้ง คือ มีความโปร่งใส และยุติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชัน อดทนอดกลั้น รับทั้งผิดและชอบ เสียสละ เป็นคนดีของสังคม (ธีระ รุญเจริญ. 2553) รวมทั้งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของBass (1990) ซึ่งอธิบายไว้ว่า ผู้นำมีความจำเป็นต่อองค์การโดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะจะเป็นผู้ปลุกกระแสความคิดใหม่ค่านิยมใหม่ และจิตสำนึกใหม่ โดยการโน้มน้าวและปลุกเร้าจิตของผู้ตาม และยังสร้างแนวทางปฏิบัติใหม่และประพุดิตนเป็นแบบอย่างให้กับผู้ตามอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนพื้นที่ภาคเหนือ คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

- 1.1 ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ในด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้กับการทำงานให้มากยิ่งขึ้น
- 1.2 ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ถึงระดับบริหาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่
- 1.3 ควรมีการปฏิบัติงานเชิงรุก ในการให้บริการประชาชนให้มากขึ้น
- 1.4 ควรมีการกำหนดการออกแบบลักษณะงาน ขั้นตอนและวิธีการทำงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ดังนี้

- 2.1 ควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ มีความทันสมัย และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
- 2.2 ควรคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตรงตามลักษณะของงาน
- 2.3 การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ควรนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติหน้าที่
- 2.4 ควรสร้างบรรยากาศพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เอื้อต่อการทำงานตลอดจนการพัฒนาการจัดกิจกรรมขององค์กรให้มีความทันสมัยและให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

- 3.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างถ่องแท้
- 3.2 ควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมอื่น เช่น สังฆคัตถุ 4 สาราณียธรรม 6 คติ 4 เป็นต้นมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร
- 3.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
- 3.4 ควรศึกษาประสิทธิภาพและควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับการบริหารงานในยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ธรรมมีภักดี. (2552). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนเอกชน จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : จ.ส.พ.
- กานดา ตัณฑพันธ์. (2545). การศึกษาโครงสร้างและอำนาจหน้าที่เพื่อการกระจายการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จ่านงค์ นาหนองตูม. (2550). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ฉัตรชัย นาคี. (2558). แนวทางการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. วารสาร ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 9 ฉบับพิเศษ เมษายน พ.ศ. 2558
- ณรงค์ บำรุงวงศ์ และณรงค์ บำรุงวงศ์ และจินณวัตร ปะโคทั้ง. (2558). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วารสารบริหารการศึกษา บัณฑิต มหาวิทยลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 เดือนมิถุนายน – กันยายน พ.ศ. 2558.
- ณรงค์ อยู่ถนอม. (2554). หลักการบริหารสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ชั่วฟ้า.
- สมคิด มาวงค์. (2554). การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). ข้อมูลสถิติการศึกษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2560, จาก http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=4.

หริสา ยงวรรณกร.(2555). การปฏิรูปการเรียนรู้ของครูในยุคโลกาภิวัตน์.การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีพัชรา สิทธิกำจร แก้วพิจิตร. (2552). การใช้หลักธรรมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.วารสาร
อิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2552.

Abdel Hady, Mahamad E. (1990). "A Suggested Model for Community Participation in the
Administration of Public Education n Egypt".[Online]. Dissertation Abstract
International.15 (1990). : 10-51 Abstract available : DAILOG File: ERIC
[Accessed June 14, 1998].

Bass, B. M. (1990). Bass &Stogdill's handbook of leadership :Theory,research, and managerial applications.
3rd edition. New York :FreePress.

Kelley. (1998). Creativity in Leadership development. Journal of Training. (September).
41-434. Retrieved from January 21.2010.

Yoder-Wise,P.S. (2003) .Leading and Managing in Nursing. (3rded). Missouri: Mosby, Inc.